



Motala kommun
Vadstena kommun
Ödeshögs kommun

Skyddsföreskrifter

1 § Definitioner

Se bilaga 2.

2 § Avloppsvatten

Anläggningar för avloppsvatten som inte är försedda med larm för bräddning där larmet är vidarekopplat till larmcentral är förbjudna.

Undantaget från krav på larmanordning är anläggningar dimensionerade för färre än 50 personekvivalenter.

3 § Skogsbruk

Permanent upplag större än 1000 m³ av travat timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande är förbjudna.

Tillfälliga upplag större än 1000 m³ av travat timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande kräver tillstånd.

Undantaget från förbud enligt första stycket är upplag som är invallade och där lakvatten omhändertas. Dessa kräver istället tillstånd.

Rotslagning av plantor behandlade med bekämpningsmedel är förbjuden.

4 § Bekämpningsmedel

Yrkesmässig spridning och lagring av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd.

5 § Vattenbruk

Anläggningar för yrkesmässig odling eller yrkesmässig övervintring och lagring av fisk eller skaldjur kräver tillstånd.

6 § Vägunderhåll

Upplag av asfalt och bitumenprodukter samt anläggningar för tillverkning av asfalt och bitumenprodukter är förbjudna.

Upplag direkt på mark av kemiska halk- och dammbekämpningsmedel är förbjudna.

Upplag av snö som härrör från trafikerade ytor utanför skyddszonen är förbjudna.

7 § Uppställning av transportbehållare

Uppställning av tankbilar, tankbilssläp, järnvägstankvagnar eller andra transportbehållare som rymmer mer än 250 liter och som innehåller petroleumprodukter, övrigt farligt gods eller övriga hälso- eller miljöfarliga ämnen är förbjudet.

8 § Tåktverksamhet och andra schaktningsarbeten

Husbehovstakter och andra schaktningsarbeten kräver tillstånd.

Schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll samt underhåll av invallningsvallar och täckdikningssystem eller liknande, samt inom detaljplanelagda områden kräver inte tillstånd enligt första stycket.

9 § Allmänna bestämmelser

a) Tillsyn

Tillsyn enligt dessa föreskrifter utövas av länsstyrelsen i respektive län om inte tillsynen delegerats till kommunen.

b) Tillstånd

Tillstånd enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats eller kräver tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken.

I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska ansökan prövas av tillsynsmyndigheten.

c) Dispens

Länsstyrelsen får ge dispens från dessa föreskrifter efter att ha hört övriga berörda länsstyrelser, berörda kommunala myndigheter och berörd huvudman för vattentäkten. En dispens får förenas med de villkor som behövs.

d) Övergångsbestämmelser

Följande gäller för en verksamhet som har påbörjats innan dessa föreskrifter har trätt i kraft.

Den som bedriver en verksamhet som blir tillståndspliktig genom dessa föreskrifter ska ansöka om tillstånd inom två år från den dag föreskrifterna har trätt i kraft.

Den som bedriver en verksamhet som blir förbjuden genom dessa föreskrifter ska avveckla verksamheten inom två år från den dag föreskrifterna har trätt i kraft, om inte verksamhetsutövaren inom denna tid vidtagit åtgärder för att skydda ytvattnet och ansökt om tillstånd.

e) Överträdelse

I 29 kap. miljöbalken finns bestämmelser om straff för överträdelse av dessa föreskrifter.

f) Beredskap

Beredskapsplaner för dricksvattenförsörjning bör upprättas eller revideras inom två år från den dag dessa föreskrifter har trätt i kraft.

g) Skyltning

En huvudman för en vattentäkt ansvarar för att informationsskyltar om vattenskyddsområdet finns uppsatta på väl synliga platser. Annans mark får tas i anspråk för detta. Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från Naturvårdsverket.

Där petroleumprodukter eller andra ämnen som är skadliga för vattnet lagras, ska skyltar sättas upp som erinrar om vattenskyddsområdet.

h) Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112.

Transport av farligt gods och uppställning av fordon

Länsstyrelserna anser att föreskrifterna om transport av farligt gods och uppställning av fordon bör utgå och att påverkan på Vättern från dessa verksamheter förebyggs effektivare på annat sätt än genom vattenskyddsföreskrifter.

Trafikverket påpekar svårigheten med att följa föreskriften om transport av farligt gods.

Flera sakägare har framfört att arbetsfordon med tankar som rymmer mer än 250 liter ska undantas från förbudet om uppställning.

Sökanden föreslår att föreskriften om transport av farligt gods stryks och att följande åtgärder i stället vidtas:

1. Att man vid kommande översyn av rekommenderade vägar för transport av farligt gods utreder om det finns något långsiktigt alternativ till riksväg 50 som rekommenderad väg för farligt gods.
2. Att myndigheterna vidtar tillsynsåtgärder gentemot Trafikverket för att åstadkomma trafiksäkerhetshöjande åtgärder på de vägsträckor där mycket farligt gods transporteras och där ett utsläpp kan få stora konsekvenser för Vättern.
3. Att genom en fördjupad beredskapsplanering förbättra hanteringen av utsläpp i Vättern.
4. Att reglera frågan om begränsningar för transport av farligt gods på vissa särskilt riskutsatta platser med stöd av lokala trafikföreskrifter istället för genom vattenskyddsföreskrifter.

När det gäller Länsstyrelsernas förslag att även stryka föreskriften om uppställning av fordon framhåller sökanden att skyddsområdet är så snävt tilltaget med sina 50 meter att det absolut borde vara möjligt att ställa fordon, transporthållare etc. utanför området. Att undanta fordonstankar med mer än 250 liter känns inte heller aktuellt. Anledningen är att det inte borde vara särskilt svårt att parkera arbetsfordon, lastbilar etc. utanför de 50 meter som skyddsområdet utgör.

Föreskrift om bekämpningsmedel

Flera sakägare har framfört önskemål om att krav på tillstånd för spridning av bekämpningsmedel regleras i föreskrifterna då det ger möjlighet att få frågan om ersättning prövad i domstol i det fall tillstånd nekas. Länsstyrelserna påpekar att regelverket kring kemiska bekämpningsmedel för närvarande omarbetas och det är oklart om det generella kravet på tillståndsplikt inom vattenskyddsområden kommer att finnas kvar. Länsstyrelserna föreslår att yrkesmässig spridning och lagring av kemiska bekämpningsmedel förtydligas i en särskild föreskrift i beslutet om Vätterns vattenskyddsområde.

Sökanden instämmer med Länsstyrelsernas förslag att en särskild föreskrift angående yrkesmässig spridning av kemiska bekämpningsmedel införs i förslaget till vattenskyddsområde för Vättern. Det är även i linje med vad flera sakägare önskat.

Ytterligare föreskrifter

Miljönämnden i Jönköping anser att det ska föreskrivas tillståndskrav för växtnäringssämnen och för ämnen som är skadliga för yt- och grundvatten. Havs- och vattenmyndigheten anser att det kan finnas andra potentiella föroreningskällor inom tillrinningsområdet som t ex vägsaltning, skogsavverkning mm.

Sökanden bedömer att de regler som finns i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd, SJVFS 2004:62, ger Vättern tillräckligt skydd. Vad gäller tillståndskrav för ämnen som är skadliga för yt- och grundvatten bedömer sökanden att detta regleras i tillräcklig grad genom att ett antal miljöfarliga verksamheter kräver tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen (2013:251). Dessutom är alla som bedriver en verksamhet som orsakat miljöskada skyldig att åtgärda detta enligt 10 kapitlet miljöbalken.

Ur dricksvattenteknisk synvinkel utgör klorid från vägsaltning inte några problem i Vättern. Det föreslås däremot förbud mot upplag av bl a halkbekämpningsmedel i föreskrifternas § 5. I utförda inventeringar av potentiella föroreningskällor har skogsbruket normalt redovisats som en låg risk.

Försvarsmaktens verksamhet

Miljönämnden i Habo och Mullsjö kommuner saknar en beskrivning över försvarsmaktens verksamhet. Kommunstyrelsens AU/Kommunledningsförvaltningen i Motala kommun framför att kommunens vatten- och avfallsnämnd ställer krav på att föreskrifterna även ska omfatta militärens utskjutning av ammunition i Vättern som kan försämra vattnets kvalitet som livsmedel. Kommunstyrelsen i Ödeshög anser att nyttjande av sjön Vättern och lufrummet däröver som övningsområde för skjutning från flygplan bör förbjudas i den del som avser utökad verksamhet för detta.

Flera sakägare har framfört att flygvapnets skjutningar och bombningar ska förbjudas.

Sökanden framhåller att frågor som rör flyg, både militärt och civilt, finns reglerat i annan lagstiftning. En samlad bedömning är att pågående verksamheter är tillräckligt reglerade idag för att minimera risken för förorening av Vättern. För ändrade eller nya verksamheter krävs tillstånd enligt gällande lagstiftning. Med detta som grund har bedömningen gjorts att det inte föreligger något behov av en skärpning av gällande lagstiftning. Flera huvudmän har betonat/tidigare besvarat frågan, med att försvarets skjutningar inte utgör något hot ur ”dricksvattentekniskt perspektiv” för huvudmannen att kunna producera ett dricksvatten av god kvalitet i kranen”.

Länsstyrelsernas bedömning**Skyddsområdets avgränsning*****Invallningar***

Vissa områden omfattas av invallningsföretag där sakägare påtalat att dessa områden inte bör ingå i det föreslagna vattenskyddsområdet. Invallningar utgör, enligt Länsstyrelsernas bedömning, inte något godtagbart skydd mot exempelvis diffusa utsläpp och utsläpp i

samband med olyckshändelser, och kan mot bakgrund av detta inte ses som en teknisk barriär som skulle motivera en minskning av vattenskyddsområdet.

Kulverteringar

Några sakägare har påtalat att vissa sträckor är kulverterade och att dessa inte bör omfattas av förslaget. Berörda kommuner har mot bakgrund av detta genomfört separata utredningar och därmed föreslagit en revidering av områdesavgränsningen.

Länsstyrelserna delar den bedömning som framkommit i samband med utredningarna, vilket innebär att de kulverteringar som varit föremål för utredning, undantas från vattenskyddsområdet med de regler som gäller för vattenskyddsområdet i övrigt. Femtio meter av markområdet i början respektive slutet av en kulvertering ska således ingå i skyddsområdet.

Torrlagda diken

Sakägare har påtalat att vissa delar av vattendrag/diken är torrlagda under sommaren och därvid framfört önskemål/krav att diken som är torrlagda vissa delar av året inte ska ingå i förslaget till vattenskyddsområde. Sökanden har motiverat att förslaget till avgränsning ska kvarstå och Länsstyrelserna delar denna bedömning.

Föreskrift om bekämpningsmedel

Många sakägare har uttryckt krav/önskemål att en föreskrift gällande kemiska bekämpningsmedel ska införas. Regelverket kring kemiska bekämpningsmedel omarbetas för närvarande till följd av införlivandet av växtskyddsdirektivet (2000/29/EG) i svensk lagstiftning. Då oklarheter råder huruvida det generella kravet på tillståndsplikt inom vattenskyddsområde kommer att finnas kvar inför en föreskrift gällande kemiska bekämpningsmedel.

Risk för ökad byråkrati

Länsstyrelserna anser att det är oundvikligt att vissa verksamhetsutövare inom skyddsområdet berörs av en viss ökad administrativ börda. För att underlätta vid tillståndsansökningar m.m. avser kommunerna runt Vättern att ta fram blanketter samt rutiner för att göra likartade bedömningar. Länsstyrelserna ser positivt på detta samarbete.

Länsstyrelsernas samlade bedömning

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas, eller kan antas komma att utnyttjas, för vattentäkt. Ett skyddsområde bör ges sådan omfattning och sådana föreskrifter att förutsättningar skapas för att råvattnet ska vara så skyddat att det efter normalt reningsförfarande kan användas för sitt ändamål.

Skyddsföreskrifternas syfte är ytterst att i ett flergenerationsperspektiv garantera en fortsatt god tillgång till råvatten av bra kvalitet. Det betyder ett säkerställande av att påverkan eller risk för påverkan på Vättern inte uppstår. Syftet är att vattnet efter normalt reningsförfarande ska kunna användas för dricksvattenförsörjning. Skyddsföreskrifterna ska dels förtydliga och konkretisera miljöbalkens krav på försiktighetsmått som allmänt gäller inom vattenskyddsområden, och dels föreskriva de inskränkningar i

markanvändningen kring och i Vättern som behövs utifrån de speciella förutsättningar som råder i området. Meddelade föreskrifter ska vara rimliga, miljömässigt motiverade samt inte mer långtgående än nödvändigt.

Länsstyrelserna anser att skyddsföreskrifterna enligt detta beslut är väl motiverade och utgör en god avvägning mellan sakägarnas intressen och behovet av att skydda vattentäkten.

Övrigt

Det åligger såväl ägare som nyttjanderättshavare av fastighet och verksamhetsutövare inom vattenskyddsområdet att i berörda delar följa dessa föreskrifter. Länsstyrelserna anser att vattenverkens huvudmän därför regelbundet, men minst vart femte år, bör informera om vattenskyddsområdet och dess föreskrifter och om vad som i övrigt kan medföra risk för vattenförorening.

Ersättning

De föreslagna föreskrifterna riktar sig mot åtgärder som kan antas förorena vattentillgången. Om en fastighetsägare anser att föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning kan krav om ersättning framföras till sökanden i aktuell kommun. Om överenskommelse ej nås kan talan om ersättning eller inlösen föras i Mark- och miljödomstolen enligt 31 kap. miljöbalken.

Upplysning

Detta beslut kungörs i Östergötlands Läns författningssamling, Östgöta Correspondenten, Motala Tidning samt Tranås Tidning den 7 februari 2014.

Bilaga 2.

Definitioner**Till 2 § Avloppsvatten**

Med avloppsvatten i dessa föreskrifter avses spillvatten eller annan flytande orenlighet. Vatten som använts för kylning, dagvatten och vatten som avleds från begravningsplats är inte avloppsvatten enligt dessa föreskrifter.

Med anläggning för avloppsvatten avses avloppsnät, pumpstationer, avloppsreningsverk och utloppsledning.

Att släppa ut en blandning av dagvatten och orenat spillvatten (avloppsvatten) till närmaste sjö eller vattendrag kallas att brädda (bräddning). I kombinerade system för transport av både spillvatten och dagvatten i samma ledning kan det vid kraftiga regn samlas så mycket vatten att man tvingas brädda blandningen av dag- och spillvatten orenad till närmaste sjö eller vattendrag för att undvika källaröversvämningar.

Med larmcentral avses en bemannad central och/eller beredskapsperson som tar emot larm gällande störningar i avloppshanteringens som t. ex bräddning. Larmcentralen vidarebefordrar larmet till den som har beredskap avseende avloppsanläggningar.

Till 3 § Skogsbruk

Med permanent upplag avses upplag som ligger längre än en avverkningssäsong.

Med travat mått avses den totala volymen, dvs. längden x bredden x höjden, på upplaget. För beräkning av volymen skall yttermått användas.

Med tillfälliga upplag avses upplag som ej ligger längre än en avverkningssäsong.

Med rotslagning avses tillfällig sättning av plantor i samma grop i väntan på plantering.

Till 5 § Vattenbruk

Med övernitrering avses vattenbruk under den tid på året då vattentemperaturen är lägre än +4° C eller när utfodringen under vinterhalvåret (november till april) uppgår till högst 0,7 % av fiskens vikt per vecka.

Till 6 § Vägunderhåll

Med upplag avses uppläggning av material på ett avgränsat område.

Till 7 § Uppställning av transportbehållare

Med uppställning av transportbehållare avses parkering med en varaktighet av över 2 timmar och att behållaren har lämnats obevakad.

Till 8 § Tåktverksamhet och andra schaktningsarbeten

Med schaktningsarbeten avses här sänkning av markytan för anläggning som är större än grundläggning av enskild villa.

Med husbehovstäkt avses all brytning av jord, berg och torv på en fastighet och då materialet används inom fastigheten. Definitionen är inte kopplad till en volym.